

Τὸ στόμα σου ἀνοίγῃ καὶ κλειδὸν νὰ ἔνῃ (ἔσο ἐχέμενθος)
Κερασ. Συνών. ἀνοιχτάρι 1, ἀνοιχτήρι 1, κλειδί.

άνοιγαρίτσιν τό, Πόντ. (Κερασ. Τραπ.) ἀνεγαρί-
τσιν Πόντ. (Κερασ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀνοίγῃ διὰ τῆς παραγωγικῆς
καταλ. -ίτσιν.

Μικρά κλείς ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

ἽΟ κάστρος ἔτον σίδερον μὲ σίδερα δεμένον,
τὰ παραστάρᾱ τόντωνα, τὰ πόρτας σιδερένᾱ,
τ' ἀνοίγαρίτσᾱ λόχρυν, τὰ κλειδᾱ ἀσημένᾱ
(παραστάρᾱ=παραστάδες, τόντωνα=ὄρειχάλκινα) Κερασ.
Συνών. *ἀνοίγαρόπουλλο, ἀνοιχταράκι, ἀνοιχτα-
ροῦδι, κλειδάκι.

***ἀνοίγαρόπουλλο** τό, ἀνοίγαρόπ'λλον Πόντ. (Ἄμισ.
Οἶν.) ἀνοίγαρόπον Πόντ. (Τραπ. Χαλδ. κ. ἄ.)

Ἵποκορ. τοῦ οὐσ. ἀνοίγῃ.

ἽΑνοίγαρίτσιν, ὁ ἰδ.

ἀνοίγατος ἐπίθ. ἀμάρτ. ἀνοίγατους Μακεδ. (Κοζ.
Σέρρ.) ἀνοίγαντους Μακεδ. (Σέρρ.) Ἵνοίγατους Μακεδ.

ἽΕκ τοῦ ρ. ἐπίθ. *ἀνοίγατὸς <ἀνοίγω προσλαβόν-
τος ἔνεκα τῆς προπαροξυτονίας σημ. στερητικῆν. Περί
τῆς λ. πβ. καὶ Πβ. ΠΠαπαγεωργ. ἐν Ἀθηνᾶ 23 (1911) 94.

ἽΟ μὴ ἀνοίχθεις ἢ μὴ τεθεῖς εἰς χρῆσιν, καινουργῆς,
εἰδικῶς ἐπὶ νέου ἐνδύματος παρθένου, ὅπερ φυλάσσεται
ἐπιμελῶς ἐν κιβωτίῳ συνεπτυγμένον, ὅπως ἀνοίχθῃ
ἐν τῷ καιρῷ τοῦ γάμου ἐνθ' ἄν.: ἽΕχου ἔνα φόριμα μι-
ταξουτὸ ἀνοίγατον Σέρρ. Συνών. *ἀνοίγωτος. Πβ. ἄγγι-
χτος 2, ἀγκαίνιαστος 2, ἀφόρετος, καινούργιος.

άνοιγμα τό, πολλαχ. Ἵανοίγμαν Πόντ. (Κερασ. Σάντ.
Τραπ.) Ἵανοίμα ἽΑμοργ. ἽΑνδρ. (καὶ Ἵανοίγμα) Εὐβ. (Αὐλώ-
νάρ. Κονίστρ. Στρόπον.) Ζάκ. ἽΙων. (Καράμπ.) Κίμωλ.
Κυδων. Παξ. Πελοπν. (ἽΑρκαδ. Μαζαίικ. Μεσσ. κ. ἄ.)
Πόντ. (Κοτύωρ.) Σῦρ. Χάλκ. κ. ἄ. —Λεξ. Βλαστ. Δημητρ.
Ἵἄν'μα Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἵἄν-νοίμα ἽΙκαρ. Ρόδ. Σύμ. Ἵἄν-
νοίμαν Κύπρ. (Πάφ. κ. ἄ.) Σύμ. Ἵάνοισμα Καπ. (ἽΑραβάν.)

Τὸ μεταγν. οὐσ. Ἵάνοιγμα. Τὸ Ἵάνοισμα ἐκ τοῦ
ἀνοίξω παρὰ τὸ ἀνοίγω.

1) Τὸ στόμιον χώρου τινός, εἴσοδος, ὁπὴ πολλαχ.:
ἽἈν-νοίμα τῆς γιστέρας - τοῦ φούρνου Σύμ. ἽΗ σημ. καὶ
μεταγν. Πβ. Π.Δ. (Γ' Βασιλ. 14,6) «εἰσερχομένης αὐτῆς
ἐν τῷ ἀνοίγματι», καὶ Σχολ. ἽΑριστοφ. Πλουτ. 715 «ὅπας
ἀντὶ τοῦ τρώγλας» ἐνθεν καὶ ὅπερ οἱ ὀφθαλμοὶ ἀνοίγματα
γάρ εἰσι». 2) Τὸ πλάτος εἰσόδου τινός ἢ ὁπῆς ἢ τὸ
μεταξὺ δύο βράχων, παραστάδων, στύλων κττ. διάστημα
πολλαχ.: Τὸ Ἵάνοιγμα τῆς πόρτας εἶναι πολὺ μικρὸ (ἢ ἀπό-
στασις ἀπ' ἀλλήλων τῶν δύο παραστάδων) Ἀθῆν. Τοῦ Ἵἄν'μα
ἀπ' τοῦ γουφύρ' δὲν εἶναι μεγάλου Στερελλ. (Αἰτωλ.) Οὐ πύρρον
τὸ κάδ'ς δὲν ἔχ' τρανὸ Ἵἄν'μα κὶ γι' αὐτὸ δὲ βγαίῃ οὐ μοῦστους
αὐτόθ. || Ποίημ.

ἽΣ τὰ στοιχειωμένα τὰ βουνὰ ποῦ πάντα ἀνοίγωκλειοῦνε
κὶ ὁποῦ τ' ἀθάνατο νερὸ περνάει ἀνάμεσά τους,

πέτα γοργὸ μέσ' Ἵς τ' Ἵάνοιγμα, πᾶρε νερὸ καὶ φεύγα

ΚΚρυστάλλ. ἽΕργα 1,231. β) ἽΕπὶ ἐνδυμάτων, τὸ μὴ
συρραπτόμενον μέρος, τὸ καταλειπόμενον ἀνοικτόν, οἶον
τὸ περὶ τὸν τράχηλον καὶ τὸ περὶ τοὺς ὤμους χάριν τῶν
χειρίδων πολλαχ.: Παίρνω Ἵάνοιγμα τοῦ γελέκου Ἀθῆν. ἽΗ
σημ. καὶ μεσν. Πβ. Μ. ἽΕτυμολ. 349,54 «ἀχειρίδωτον ὄν καὶ
πρὸς τοὺς ὤμους ἀνοίγματα ἔχον, ἀφ' ὧν αἱ χεῖρες ἐξεχα-
λῶντο». γ) Τὸ πλάτος ἐνδύματος πολλαχ.: Τὸ Ἵάνοιγμα
τῆς φουστάνελλας. δ) Ρωγμή, σχισμή, χάσμα σύνθηθ.
καὶ Πόντ. (Κοτύωρ.): Κρυφοκοιτοῦσε ἀπὸ τὸ Ἵάνοιγμα τῆς

πόρτας Λεξ. Πρω. ἽΕτέραςα ἀσ' σὴ σανιδί' τ' Ἵάνοιγμα (εἶδον
διὰ τοῦ ἄν. τῆς σανίδος). Κοτύωρ. Συνών. Ἵάνοιγμάδα,
Ἵάνοιγματάδα, χαράμάδα. 3) Μέρος ἀνοικτόν
ὡς ἢ γυμνὴ ἔκτασις ἐν μέσῳ δάσους, τὸ αἶθριον τμήμα
συννεφώδους οὐρανοῦ κττ. σύνθηθ.: ἽΣ ἔνα Ἵάνοιγμα τῶν
δένδρων φαίνονταν ἔνας ὄχτος μεγάλος Μποῆμ Ἀγριο-
λούλ. 23. ἽΗ συννεφιά ἦταν πάντα, σὲ μερικὰ μέρη μονάχα
ἔβλεπα ἀνοίγματα γαλάζια Ἵς τὸν οὐρανὸ ἽΔραγούμ. Σταμάτ. 35.

4) Τὸ νὰ ἀνοίξῃ τίς τι, ἢ προᾶξις τοῦ ἀνοίγειν κοιν. καὶ
Καπ. (ἽΑραβάν.) Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ. κ. ἄ.): Τὸ Ἵάνοιγμα
τῆς ἀγορᾶς-τοῦ βαρελλιοῦ-τοῦ κουτιοῦ-τοῦ λάκκου-τῆς μπου-
γάδας - τῆς πόρτας - τοῦ φούρνου κττ. κοιν. Αὐτὰ τ' ἀνοίματα
τὸ πόρτας δὲ μ' ἀρέσ'νι Ἵμένα τῶρα τοῦ Ἵμῶνα! Αἰτωλ.
Χαρά'ς του, Ἵάνοιμα τοῦ στόμα τ'. (πρὸς χασμώμενον) Κυδων.
Τῇ πόρτας τ' Ἵάνοιγμαν Τραπ. || Φρ. Τὸ Ἵάνοιγμα τῆς ἐκκλη-
σίας (λειτουργία τελουμένη ἐκτάκτως εἰς ἐξωκλήσια ἢ ἐρη-
μοκλήσια) Ἀθῆν. β) ἽΕγκαίνια ἐκκλησίας ἢ καταστή-
ματος ἔνιαχ. ἽΑνοίγμα τῆς πόρτας (ἐνν. ἐκκλησίας) Λεξ.
Βυζ. ἽΑνοίγμα τοῦ μαγαζιοῦ Ἀθῆν. Πβ. τὰ μεσν. ἀνοί-
ξεια καὶ ἀνοίξεις. γ) ἽΑνόρυξις, ἐπὶ φρέατος Λεξ.
Βυζ.: ἽΑνοίγμα πηγαδιοῦ. ἽΗ σημ. καὶ παρὰ Σομ. δ) ἽΤὸ
ἀνοίγειν λάκκους περὶ τὰ κλήματα (τοῦτο γίνεται, ἵνα
ταῦτα κάλλιον ἐμποτίζονται ὑπὸ τῶν ὀμβρίων ὑδάτων)
Θράκ. (Σαρεκκλ.): Τὸ Ἵάνοιγμα κωσιτίζει πολὺ. ε) Εἶδος
πρώτης ἀροτριάσεως, τὸ ὅποιον γίνεται διὰ νὰ ἀνατρέψῃ
τὸ χῶμα καὶ θέσῃ τοῦτο εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἀέρος ἔνιαχ.

5) ἽΑγρὸς ἐκ χέρσου γενόμενος ἀρόσιμος Εὐβ. (Αὐλώ-
νάρ. Στρόπον.) Πελοπν. (Βούρβουρ. Μαζαίικ. Μεσσ. κ. ἄ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἄ. —Λεξ. Αἰν. Βλαστ.: Εἰν' Ἵἄν'μα
τοῖν χουράφ' κ' ἔκαμι ὁταράκ' Αἰτωλ. Τ' ἀνοίματα κἀν'νι
κᾶνα δυὸ χρόνια Ἵσουδεῖα αὐτόθ. Οὐλον ἀνοίματα δὲ μπουρεῖ
νά'νι τὰ χουράφια αὐτόθ. Πβ. ἀνοίξια 2. Συνών.
Ἵἄγγεμα. β) Τὸ καθάρισμα ἀγροῦ ἀπὸ ἀγριοκλάδων
Ρόδ.: Τὸ χουράφι θέλει Ἵἄν-νοίμα. 6) Βλάστησις δέν-
δρου, ἀμπέλου, φυτοῦ, ἀνθους Ζάκ. Πελοπν. (ἽΑρκαδ.)
Σῦρ. κ. ἄ. 7) ἽΕκκόλαψις ΓΠαπάζογλ. Κουκούλ. 16:
ἽΑνοίγμα τοῦ κουκουλλοσπόρου. 8) ἽΕναρξίς σύνθηθ.:
ἽΑνοίγμα τοῦ τριωδιοῦ. ἽΑνοίγμα παιγνιδιοῦ. || Φρ. ἽΕχω
Ἵάνοιγμα (ἔχω τὰ κατάλληλα παιγνιόχαρτα διὰ νὰ κάμω
ἔναρξιν τοῦ παιγνιδιοῦ, ἐπὶ τῶν παικτῶν τοῦ πόκερ).

9) ἽΑραιώσεις Εὐβ. (Κονίστρ.): Τ' ἀμπέλι εἶναι δασο-
μένο καὶ θέλει Ἵάνοιμα. 10) Εὐρυνσις πολλαχ.: Τὸ ροῦχο
θέλει Ἵάνοιγμα Ἀνδρ. Τὸ σακκάκι θέλει λίγο Ἵάνοιγμα τσοῦ
νῶμους Παξ. β) Τὸ πλάτυσμα τῶν περιποδίων περὶ
τὰ σφυρὰ πολλαχ.: Παίρνω ἀνοίματα Εὐβ. Σήμερα εἶμαι
Ἵς τ' ἀνοίματα Ἀνδρ. Κουδένυγεις τ' Ἵγύτσα; —ἽΣ τ' ἀνοί-
ματα βρίζομαι Κυδων. ἽἈ θήκω ἀνοίματα Ἵς ὁ ὁρτάρι μ'
(ὁρτάρι=περιπόδιον) Κοτύωρ. 11) ἽἩ ἐξοδος τῶν νεο-
νύμφων ἐκ τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου τὴν ἐπομένην τοῦ γάμου
Κύπρ. (Πάφ.): Τὸ Ἵἄν-νοίμαν τοῦ ἀντρόννου. 12) ἽΕκταφή,
ἀνακομιδὴ τῶν ὀστέων μετὰ τῆς νενομισμένης τελετῆς Εὐβ.
(Αὐλωνάρ. Κάρυστ. Κονίστρ.) ἽΙων. (ἽΑλάτσατ. Βουρλ.)
Πελοπν. (Λακων.) Προπ. (Πάνορμ.) Χάλκ. κ. ἄ.: Γένηκε
τὸ Ἵάνοιγμα τοῦ δεῖνα Ἀλάτσατ. Ταξὰ ἔχομε τ' ἀνοίματα τοῦ
πατέρα μου Κονίστρ. Συνών. Ἵἄνακομιδὴ, Ἵἔχωμα.

13) ἽΑναγωγή εἰς τὸ πέλαγος μακρὰν τῆς παραλίας
διὰ κολυμβήσεως ἢ πλοίου Πόντ. (Κερασ.) —Λεξ. Πρω.
Δημητρ. Πβ. φρ. Ἵἔβγῃ κ' Ἵς τ' ἀνοίχτὰ καὶ ἀρχ. ρ.
ἀνοίγω.

ἽἩ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. ἽΑνοίμα Πελοπν.
(Γορτυν. Δημητσάν. Τριφυλ.) Ἀνοίματα Στερελλ. (Αἰτωλ.
Παρνασσ. Φθιώτ.)

